

ščeno samo tistemu, kdor ima lovsko pravico, ali pomagačem, katere on postavi.

§. 3. Ta postava se pa ne tiče pokončavanja divjine v obograjenih zverinjkih, vendar je po določbah §. 6. prepovedano, prodajati divjačino, ki je bila v takih zverinjkih ubita med prepovedanim časom.

§. 4. Tam, kjer se divjina preobilo gojí, da poljedelstvu škoda dela, sme se primerno zmanjševati tudi v prepovedanem času, a to sme po lovskem patentu od 28. februarija 1786 ukazati politično oblastvo.

§. 5. Na prestopek §. 1. in 2. je pet do pet in dvajset goldinarjev globe, katera se utegne zvišati do petdeset goldinarjev, ako bi se prestopek ponovil, ali se toliko divjine pokončalo, da bi se njenemu številu zeló poznalo.

§. 6. Kdor potem, kedar 14 dni mine, kar je nastopil prepovedani čas, takošno divjino, katera se v tem času ne sme loviti, na prodaj prenaša ali na celo ali v četrtih, a vendar za užitek še ne gotovo, ali jo v štacunah, na trgih ali kako drugače v prodaj postavlja ali prodaja ali pri prodaji kup dela (mešetari), temu se divjina odvzame in njega zadene kaznen v §. 5. navedena.

Tiste kazenske določbe veljajo za prodajo tiste divjine, katera se sploh nikakor ne sme moriti ali loviti, ter tudi za jajca in mladiče divje perutnine.

Ako se je divjina pokončala ob takih izimnih slučajih, kakoršne imenuje §. 4., naj prodajalec te divjine ali tist, ki pri prodaji kup nareja, dokaže s spričevalom političnega oblastva, da ima pravico, to divjino prodajati; ako ne, zadenó ga določbe poprejšnjega paragrafa. Tisti, kateri med prepovedanem časom tako divjino prodajajo, ali pri prodaji kup delajo, katera je iz takih krajev, ki zá-nje ta postava ne veljá, naj spodobno dokažejo, od kod imajo to divjino, in če je divjina iz kraljevin in dežel zastopanih v državnem zboru, treba da vrh tega s spričevalom političnega okrajnega oblastva dokažejo, da divjina ni bila nepostavno končana.

Drugače tudi te osebe zadenó kazenske določbe tega paragrafa.

§. 7. Globe, katere naj se odločajo po tej postavi, in denarji, kar se jih skupi iz divjine, ki je komu odvzeta po tej postavi, in katero divjino naj dotično županstvo prodá po očitni dražbi — gredó v zalog za uboge tiste občine, v kateri se je zvedelo za prestopek.

Ako se globa ne dá iztirjati, naj se preobrne na zapor in od vsacih 5 goldinarjev bodi po en dan zavora.

Preiskovanje in kaznjevanje pristojí političnim oblastvom.

Novo društvo za zavarovanje živine pod imenom „Orion“.

Vredništvu „Novic“ je te dni iz Buda-Pešte došlo pismo, katero mu poroča, da se je ondi za Oggersko in pa Avstrijo ustanovilo 24. januarija t. l. društvo za zavarovanje domače živine. To pismo povdarja, da ta asekuranca ne bode iskala dobička od zavarovancev, ampak da meri le na korist gospodarjev, ki imajo živino. Želeči, da bi to v vsem tudi resnično bilo, naznanjamo našim gospodarjem iz prvega zbora tega društva sledeče:

V nedeljo 24. januarija t. l. se je zbralo v Buda-Peštu, glavnem mestu Oggerskega, 21 mož, ki so podpisali 916 posojilnih zavezníc, čeravno pravila tega društva predpisujejo, da jih je le 750 treba. Vsi podpisniki z 916 glasovi so bili v občnem zboru pričujoči. Najstareji družbenik Pichtl pl. Putzingen je predsedoval zboru, ki je potrdil pravila s premembami, med

katerimi je bila ta, da se je kapital delnic na 200.000 gold. zvikšal.

V vodstvo so bili voljeni: Grof Žiga Bathyan y za predsednika, grof Pavel Festetics za podpredsednika, za svétnike vodstva pa: grof Teodor Szechenij, grof Julij Csakij, baron Bela Spleniji, baron Artur Hirschfeld, Franc Pichtl pl. Putzingen, Aleks. pl. Karolyi, Gedeon Packh, Louis Milton Delshij, in za generaldirektorja M. Staudenmayer.

Ustanovljenje tega društva se mora z veseljem pozdraviti, ako se pomisli, koliko živine je v našem cesarstvu, in da do sedaj ni bilo živinske asekurance, katere bi se bili gospodarji lahko poprijeli zavoljo previsoke tarife. Vrh tega so možje, ki so vodstvo društva prevzeli, v živinskih asekurancah izvedeni, pa tudi sicer na dobrem glasu. Po takem je pričakovati, da bode društvo vspešno napredovalo.

Pravila že kažejo, da je asekuranca umno osnovana z ozirom na današnje razmere in potrebe. Pravila se opirajo na čisto novo načelo: Tarifa se bode po vsacih kvatrih po dovršeni bilanci preračunila in njeno plačanje potem še le zahtevalo; zavarovanec mora le nekoliko kavcije pri zavarovanji odrajtati, zato da bode pozneje gotovo plačal določeno tarifo, ki se mu pa potem zopet povrne. Zavarovanec bo po takem zmirom najnižó tarifo plačeval.

Da je podlaga tem pravilom zdrava, utegne se misliti iz tega, da se je veliko več zavarovalnega kapitala podpisalo kakor je treba bilo. — Tako se glasi poročilo, ki ga je vredništvo prejelo od vodstva te nove zavarovalne družbe, o kateri bodemo še več povedali drugi pot, ko nam pravila (štatute) v roke pridejo.

Slovstvene stvari.

Nekoliko vrstic o slovenskem besednem redu.

Ponovljen, živo potreben opominj nekaterim pisateljem.

Danes naj spregovorím še enkrat o mestu, kam je v slovenskem stavku devati pomožni glagol; sem, si itd., okrajšane osebne zaimke: me, mi, te, ti itd. in besedico: bi. Smelo bi se reči, da slovenski spisi starejše dobe, v veliko vzeti, kažejo še precej naravski red, in da se sploh drzé načina, ki ga nahajamo v našem narodu. Odtod najbrže prihaja, da lepše poje našemu ušesu, kar sta na priliko napisala Vodnik in Ravnikar, nego marsikak današnji sestavek. Ali ko smo bili začeli jezik likati po vzoru drugih Slovanov, a v prvi vrsti Hrvatov in Srbov, opazili smo brž, ter so opozorili nas še tudi nekateri prijatelji slovenščine izmed omenjenih naših soplemenikov, da nam se pisava v nekih rečéh vendar razlikuje od njihove ter da je tú brezuvetno poprava potrebna. Postavili smo torej, — kar se tiče besednega reda, — poleg drugih ti dve poglavitni pravili: 1. „Z okrajšanimi besedicami: sem, si, je itd., me, mi, te, ti, itd. in tako tudi: bi, ne začjenja se stavek, niti se za apozicijo ali za vmesnim stavkom nadaljuje z njimi.“ 2. „Oziravni zaimek mora priti neposredstveno za tistim samostavnikom, na katerega se nanaša ali ozira.“

Da se je ustrezalo tema prej neznanima praviloma, bilo je res kje nekoliko odstopiti od navadnega doslej besednega reda in kjekod morebiti tudi od govorjenja v narodu slišanega. Zato so menda nekateri, ne hoté iti stvari do dna ter posnemati zglede drugih Slovanov, rajši naredili si sami svoje pravilo, namreč: Čim več odstopiš od narodnega govora, čim bolj prevrneš naravski red, tem bolje se ti stvar ponese. Ali morebiti